

NEDERLANDSTALIGE TUCHTRAAD VAN BEROEP VOOR ADVOCATEN
Derde kamer

Openbare zitting van 13 december 2016

Dossiernummer TB-0046-2011 en TB-0060-2012

In de zaak van: De heer X

spreekt de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor Advocaten de volgende beslissing uit:

I. HET VOORWERP VAN DE PROCEDURE

1. Bij aangetekende brief met ontvangstbewijs van 14 juni 2016, gericht aan de voorzitter van de tuchtraad van beroep, heeft de heer X een ‘verzoek tot herziening’ ingediend voor alle onderdelen van een beslissing gewezen door de Tuchtraad van beroep op 12 februari 2013 in de samengevoegde zaken TB-0046-2011 en TB-0060-2012. In deze beslissing werd de heer X veroordeeld tot de tuchtrechtelijke straf van schrapping van de lijst van de stagiairs.

De tuchtrechtelijke vergrijpen op grond waarvan deze sanctie werd uitgesproken waren:

- (a) *“Wegens de feiten sedert 30.01.2010 tot op beden bij inbreuk op artikel 434 Ger.W. en de artikels 1, 2, 3, 8, 9 en 13 van het OVB-Reglement d.d. 7.5.2008 betreffende de stage, artikel 3 van het voormalig ... stagereglement d.d. 8.5.1995 en artikel 1 van het actueel ... stagereglement d.d. 17.5.2010, het beroep van advocaat te hebben uitgeoefend zonder op het tableau te zijn ingeschreven en zonder zich overeenkomstig een door de Raad van de Orde goedgekeurde stageovereenkomst door een stagemeester te hebben laten begeleiden, evenals om bij inbreuk op art. 455 Ger.W. tegen zijn voormalige patroon Mr. P bij de lokale politie van ... klacht te hebben neergelegd wegens diefstal van zijn toga, en om meermaals volkomen ongefundeerde klachten te hebben ingediend tegen opeenvolgende stafhouders en tegen de Orde van Advocaten te ... en meer bepaald op 22.03.2010 (stuk 26), op 09.06.2010 (stuk 47), op 31.08.2010 (stuk 85), op 12.10.2010 (stuk 90) en op 14.10.2010 (stuk 91). Dat daarbij de beginselen van waardigheid, kiesheid en rechtschapenheid die aan de uitoefening van het beroep van advocaat ten grondslag liggen werden geschonden.”*
- (b) *“Wegens inbreuk op de beginselen van waardigheid, kiesheid en rechtschapenheid die aan de grondslag liggen van de uitoefening van het beroep van advocaat – artikels 455-456 van het Gerechtelijk Wetboek – door de niet-betaling van de baliebijdragen verschuldigd aan de Orde van Advocaten Balie ... voor de jaren 2009 (100 EUR), 2010 (400 EUR) en 2011 (400 EUR), betalingsverplichting die voortspuit uit de beslissing van 26.1.2004 van de Raad van de Orde van Advocaten Balie ..., genomen krachtens artikel 443 van het Gerechtelijk Wetboek.”*

De heer X voert aan dat hij beschikt over ‘nieuwe’ en ‘ernstige bewijselementen’ op grond

waarvan hij voorhoudt dat de uitspraak van 12 februari 2013 herzien zou moeten worden.

II. HET VERLOOP VAN DE TERECHTZITTING

2. Op de zitting van de tuchtraad van beroep van 8 november 2016 is de heer X in persoon verschenen, zonder de bijstand van een advocaat.

De zaak is behandeld in openbare terechtzitting.

De stafhouder van de Orde van Advocaten te ..., mr. Z, werd gehoord in zijn verslag. De Stafhouder legde tevens een schriftelijk verslag neer.

Substituut-advocaat-generaal O bracht advies uit. Hij adviseerde de tuchtraad van beroep de vordering ontoelaatbaar, minstens ongegrond te verklaren.

De heer X heeft zijn middelen en argumenten uiteengezet. Hij heeft tevens een conclusie neergelegd alsook een stukkenbundel. Hij kreeg het laatste woord.

De zaak werd in beraad genomen.

III. HET VERZOEK TOT HEROPENING

3. De heer X verstuurde op 5 december 2016 per gewone post een verzoekschrift tot heropening van de debatten met in bijlage diverse stukken. Deze zending kwam op 6 december 2016 toe op het secretariaat van de tuchtraad van beroep.

Los van de vraag of dit verzoekschrift tot heropening moet ondertekend worden door drie advocaten, van wie er tenminste twee meer dan twintig jaar bij de balie zijn ingeschreven (zie verder), stelt de tuchtraad van beroep vast dat de in bijlage van het verzoekschrift aangevoerde stukken, zelfs indien zij 'nieuw' zouden zijn in de zin van artikel 772 van het Gerechtelijk Wetboek, geen stukken uitmaken van overwegend belang voor de te nemen beslissing in de voorliggende zaak gelet op de wijze waarop zij aanhangig is gemaakt door de heer X, zoals hierna zal blijken.

Er is bijgevolg geen grond tot heropening.

IV. DE INGESTELDE PROCEDURE VAN 'HERZIENING' – DE NIETIGHEID VAN HET VERZOEKSCHRIFT

4. In zijn verslag voor de tuchtraad van beroep wijst de stafhouder er op dat het door de heer X ingediende verzoekschrift niet beantwoordt aan de voorschriften van artikel 1134 van het Gerechtelijk Wetboek omdat het niet ondertekend is door drie advocaten waarvan er twee minstens twintig jaar bij de balie zijn ingeschreven. Het verzoekschrift is enkel door de heer X zelf ondertekend. Voor zoveel als nodig wordt ook vastgesteld dat het verzoek evenmin werd betekend 'met dagvaarding in de gewone vorm', zoals artikel 1134 van het Gerechtelijk Wetboek ook voorschrijft.

Ook het openbaar ministerie, in zijn advies, wijst op de niet-naleving van de hierboven, door het Gerechtelijk Wetboek omschreven voorschriften.

5. De regels inzake de organisatie van de balie en van de regels inzake tucht maken deel uit van het Gerechtelijk Wetboek en ook de tuchtprocedure wordt daarin geregeld. De regels van het strafrecht of het strafprocesrecht zijn niet van toepassing (E. JANSSENS en L. KENIS, *Tuchtprocedure en tuchtrechtspraak van de Vlaamse tuchtraden voor advocaten 2007-2012*, Advocatencahier deontologie, OVB, 2013, p. 29, randnr. 39; J. STEVENS, *Advocatuur – Regels en deontologie*, Wolters-Kluwer, 2015, p. 1229, randnr. 1494).

6. Het Gerechtelijk Wetboek voorziet niet in een mogelijkheid om de ‘herziening’ van een tuchtbeslissing te vragen. Het voorziet wel in de mogelijkheid om beslissingen die in kracht van gewijsde zijn gegaan, onder bepaalde voorwaarden, te laten ‘herroepen’ (zie Gerechtelijk Wetboek, Boek III. Rechtsmiddelen, Titel VI. Herroeping van gewijsde, art. 1132 en volgende). Wel is het zo dat dit rechtsmiddel in strafzaken ‘herziening’ wordt genoemd (zie art. 443 Sv.).

7. Ondanks de afwezigheid van een uitdrukkelijke bepaling in het hoofdstuk van het Gerechtelijk Wetboek dat specifiek handelt over de tuchtprocedure voor advocaten, is de tuchtraad van beroep van oordeel dat de regels inzake herroeping van het gewijsde van overeenkomstige toepassing zijn.

Het ontzeggen aan advocaten van de mogelijkheid om, bij wijze van buitengewoon rechtsmiddel, in uitzonderlijke omstandigheden, de ‘herziening’ van een tuchtrechtelijke beslissing te vorderen zou immers een ontkenning uitmaken van de algemene strekking van de artikelen 1132 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek.

Dergelijke ontkenning van een mogelijkheid tot ‘herziening’ zou bovendien een aanfluiting zijn van het door de tuchtraad van beroep als algemeen rechtsbeginsel beschouwde principe, dat een persoon moet kunnen opkomen tegen een tegen hem of haar uitgesproken veroordeling, inzonderheid indien deze laatste ontkracht wordt door naderhand teruggevonden bewijzen die door toedoen van een partij bij de procesvoering achtergehouden zijn, dan wel vals zijn bevonden of verklaard.

Het gaat daarbij om een voortzetting van de rechten van verdediging en het recht op een eerlijk proces. Een rechterlijke beslissing – of een tuchtbeslissing – die blijkt te zijn uitgesproken op grond van bewijzen waarvan uitgemaakt wordt dat zij door een partij achtergehouden zijn, of die gegrond is op valse of met bedrog behepte stukken, past niet in onze rechtsorde. De persoon die het slachtoffer wordt van dergelijke rechterlijke dwaling moet, mits de daartoe geëigende procedurele weg bewandeld wordt en de wettelijke voorwaarden vervuld zijn, de mogelijkheid hebben om rechtsherstel te krijgen.

Voor zoveel als nodig verwijst de Tuchtraad van beroep naar een beslissing van de tuchtraad van de toenmalige unitaire ... Raad van de Orde van advocaten, die stelde dat het recht van de advocaat om herziening te eisen stamt uit een dwingende vereiste van zowel het natuurrecht als de billijkheid (tuchtbeslissing van 8 juli 1952, *J.T.*, 1952, p. 612).

8. Dit alles neemt niet weg dat de wetgever het instellen van een vordering tot ‘herziening’ van een rechterlijke beslissing enkel onder bepaalde voorwaarden toelaat. Immers, het kan niet de bedoeling zijn dat de gerechtelijke vrede, die ontstaat door de gerechtelijke uitspraak, te pas en te onpas terug in vraag gesteld wordt. Evenmin kan een procedure tot herziening gereduceerd worden tot een soort

tweede mogelijkheid van hoger beroep.

De maatschappelijke orde moet ervan kunnen uitgaan dat in kracht van gewijsde getreden rechterlijke beslissingen slechts bij hoge uitzondering terug ter discussie kunnen worden gesteld en dat een dergelijk bijzonder rechtsmiddel enkel kan ingesteld worden na het vervullen van essentiële vormelijke en ‘inhoudelijke’ afwegingen die moeten vermijden dat een ‘herziening’ op lichtzinnige gronden zou worden nagestreefd.

In het strafprocesrecht staat een mogelijkheid tot het verkrijgen van herziening open met toepassing van de artikelen 443 en volgende van het Wetboek van Strafvordering, maar deze moet echter, gezien haar uitzonderlijke karakter, voor het Hof van Cassatie gebracht worden (art. 444 W.Sv.) door middel van een verzoekschrift dat getekend is door een advocaat bij dat Hof. Het is lijd geen twijfel dat de wetgever hiermee een hoge drempel heeft willen creëren die er de verzoeker moet toe aanzetten, enkel na ernstige overweging en na het inwinnen van competent advies, de stap te zetten naar het indienen van een verzoek tot herziening.

In het burgerlijk procesrecht schrijft artikel 1134 van het Gerechtelijk Wetboek op straffe van nietigheid voor dat het verzoekschrift tot herroeping van het gewijsde ondertekend moet worden door drie advocaten, van wie er tenminste twee meer dan twintig jaar bij de balie zijn ingeschreven. Ook hier blijkt dat de vordering tot herroeping van het gewijsde niet zonder meer kan worden ingediend. Zij kan slechts worden ingediend met de steun van drie raadslieden waarvan minstens twee met meer dan twintig jaar ervaring, van wie mag worden aangenomen dat zij, als ‘eerste rechter van de zaak’, het verzoekschrift enkel zullen ondertekenen indien zij ervan overtuigd zijn, na kritische analyse, dat de ingeroepen gronden ernstig genoeg zijn om een verzoek tot herroeping van het gewijsde te staven.

9. De bovenstaande overwegingen brengen mee dat de tuchtraad van beroep moet nagaan of in de voorliggende zaak de voorwaarden van de artikelen 1132 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek nageleefd zijn.

De heer X houdt echter voor, op p. 23-24 van zijn conclusie voor de tuchtraad van beroep, dat de door hem ingestelde vordering tot ‘herziening’ geenszins onderworpen is aan de regels van de artikelen 1132 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek, maar kennelijk – volgens hem – een daarvan losstaande rechtspleging volgt.

Welke procedure dat dan moet zijn, wordt door de heer X niet toegelicht noch onderbouwd.

Tot staving van zijn stelling stelt de heer X dat artikel 1134 van het Gerechtelijk Wetboek voor het aanhangig maken van de vordering de betekening van een dagvaarding vereist, maar dat dit onmogelijk is, nu de datum van de rechtszitting volgens hem “arbitrair” (sic) bepaald wordt door de voorzitter van de tuchtraad van beroep, en dus niet op de dagvaarding vermeld kan worden.

Deze zienswijze kan echter niet bijgetreden worden. De verzoeker tot herroeping van gewijsde kan immers zonder moeite bij het secretariaat van de tuchtraad van beroep de mededeling krijgen van de data van de zittingen van de Tuchtraad van beroep, waartegen gedagvaard kan worden.

10. Het verzoekschrift tot herroeping van het gewijsde is enkel door de heer X zelf ondertekend. Het is evenmin betekend bij dagvaardingsexploot. Het beantwoordt bijgevolg niet aan de vormvoorschriften van artikel 1134 van het Gerechtelijk Wetboek die op straffe van nietigheid zijn

voorgeschreven, zodat het verzoekschrift van de heer X in beginsel als nietig moet worden beoordeeld en de tuchtraad van beroep niet rechtsgeldig geadieerd is.

11. Door de wet van 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie, beter bekend als ‘Potpourri I’, werden aan de procedurele nietigheidsleer ingrijpende wijzigingen doorgevoerd. Zo werd, onder meer, artikel 862 Ger.W. opgeheven. Door deze opheffing is het voorheen veelal gehanteerde onderscheid tussen relatieve en absolute nietigheden niet meer aan de orde. De wetgever achtte dit onderscheid ‘*nodeeloos formalistisch*’ (Memorie van toelichting bij het wetsontwerp, *Parl. St. Kamer* 2014-2015, nr. 54K1219/001,21).

Ingevolge de opheffing van artikel 862 Ger.W. wordt de belangenschade, waarvan sprake in artikel 861 Ger.W. verheven tot het essentiële toetsingselement voor (alle) ‘procedurele’ nietigheden.

De vereiste van de ondertekening van het verzoekschrift tot herroeping van het gewijsde door drie advocaten, waarvan er tenminste twee meer dan twintig jaren bij de balie zijn ingeschreven, houdt evenwel geen zuiver ‘vormvoorschrift’ in en maakt dan ook geen zuiver (procedurele) exceptie van nietigheid uit in de zin van de artikelen 860 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek. Zoals hierboven reeds bleek onder randnummer 8, heeft deze voorwaarde voor de geldigheid van het verzoek ook een duidelijke inhoudelijk betekenis: in het belang van de gerechtelijke vrede kan niet worden toegelaten dat rechterlijke uitspraken op lichtzinnige gronden (steeds opnieuw) kunnen worden nagestreefd. De vereiste ervaring van twee van de drie ondertekenende advocaten moet borg staan voor de ernst van het verzoek. De ‘procedurele’ nietigheidsleer, gesteund op de artikelen 860 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek, is *in casu* als dusdanig niet van toepassing.

Ten overvloede, en ondergeschikt, is de Tuchtraad van beroep van oordeel dat inzake herroeping van het gewijsde zowel de Stafhouder als het Openbaar Ministerie alleszins moeten beschouwd worden als ‘partijen die de exceptie van belangenschade kunnen opwerpen’ in de zin van artikel 861 Ger.W. Hun (organisatorisch) belang – en van de weeromstuit dat van de rechtzoekende burgers – vereist immers dat zij zich uitsluitend moeten bezig houden met verzoeken die onderworpen werden aan een voorafgaande (inhoudelijke) toets door drie advocaten, waarvan twee met meer dan twintig jaren ervaring.

Voor zoveel als nodig voegt de Tuchtraad van beroep er aan toe dat de eventuele regularisatie van het verzoekschrift in kwestie in ieder geval nutteloos is vermits de heer X van oordeel is dat zijn verzoekschrift niet onderworpen is aan de regels van de artikelen 1132 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek (artikel 863 Ger.W.).

12. Het verzoek van de heer X is ongeldig en het door hem neergelegde verzoekschrift is nietig. Het onderzoek van de grond van het verzoek tot herroeping van het gewijsde en de daartoe aangevoerde middelen is niet dienend.

De hierboven eventueel niet besproken argumenten en middelen van de heer X zijn ofwel niet dienend voor de beoordeling van de zaak ofwel impliciet beantwoord.

OM DEZE REDENEN,
DE TUCHTRAAD VAN BEROEP,

Wijst het verzoek tot heropening van de debatten af;

Verklaart het verzoekschrift tot herroeping van gewijsde van 14 juni 2016 nietig en zonder gevolg;

Hebben deelgenomen aan de behandeling en de beraadslaging: de heer Johan Boon, voorzitter en de assessoren mr. Peter Callens, mr. Frank Cambien, mr. Filiep Desmet en mr. Rik Wilmots.

De assessoren hebben deze beslissing allen ondertekend voor de uitspraak.

P. Callens

F. Cambien

F. Desmet

R. Wilmots

De beslissing wordt uitgesproken door de heer Johan Boon, voorzitter, bijgestaan door mr. Eric Nieuwdorp, dienstdoend secretaris.

J. Boon

E. Nieuwdorp